

Effektutvärdering av Alkoholprofilen –
ett internetbaserat bedömningsinstrument med
personlig återkoppling

TORBJÖRN SJÖLUND

APRIL 2007

RAPPORT NR 29

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Inledning	5
Motivation till förändring	5
Alkoholprofilen på nätet	6
Design och frågeställningar	6
Metod	7
Deltagare	7
Bortfall	8
Analysmetoder	9
Resultat	10
Deskriptiva data	10
Kön	10
Ålder	10
Alkoholproblem i familjen	10
Alkoholvanor och intresse för Alkoholprofilen	10
Förändring av dryckesvanor mellan åren 2004 och 2005	12
Frekvens av alkoholkonsumtion över tid	12
Intensitet i alkoholkonsumtion över tid	12
Berusningsdrickande över tid	13
Motivationsstatus	13
Motivationsstatus och intresse för Alkoholprofilen	14
Motivationsstatus och alkoholvanor	14
Kunskap	14
Diskussion	16
Finansiering	17
Bilaga I. Exempel på hur Alkoholprofilen ser ut på Internet	18
Bilaga II. Frågeformulär 2005	24
Förteckning över tidigare utgivna rapporter från STAD	29

FÖRORD

STAD (Stockholm förebygger alkohol- och drogproblem) startade som ett tioårigt projekt med uppdraget att identifiera, tillämpa och utvärdera lovande metoder för prevention inom alkohol- och narkotikaområdet. Projektet tillkom 1995 efter en översyn av missbruksvården i Stockholms län, där Landstinget och Stockholms kommun gemensamt beslöt att göra en mer långsiktig satsning på metodutveckling. Sedan januari 2005 har STAD övergått till att vara en ordinarie sektion inom Beroendecentrum Stockholm.

Den alkohol- och drogpolitiska situationen i Sverige på 2000-talet kräver att nya metoder för prevention utvecklas. Den tilltagande globaliseringen och Sveriges EU-medlemskap begränsar på en rad viktiga punkter statens möjligheter att föra en traditionell, tillgänglighetsbegränsande alkoholpolitik. Detta understryker behovet av att i lokalsamhället utveckla nya metoder där insatser för att påverka såväl efterfrågan som tillgänglighet vävs samman i nya former för samhällsbaserad prevention.

Utvecklingsarbetet inom STAD skall vara forskningsdrivet. De utvärderings- och metodarbeten som STAD bedriver inom olika områden syftar primärt till att öka kunskapen om det förebyggande arbetets effektivitet, vilket i sin tur underlättar beslut om permanentning och spridning. Ett forskningsdrivet synsätt innebär också att de områden som STAD väljer att engagera sig i bör vara de områden som av forskning är identifierade som lovande att utveckla. Samtidigt är en förutsättning för att åstadkomma vederhäftig kunskap att STAD bedriver god utvärderingsforskning inom de valda områdena. Denna strävan innebär att STADs arbete ytterst syftar till att underlätta för andra aktörer att bedriva ett preventionsarbete som baseras på den vid aktuell tid bäst underbyggda kunskapen.

I takt med att allt fler preventiva metoder utvecklas och sprids till mer reguljärliknande verksamheter ökar också behovet av att studera hur dessa metoder fungerar när de verkar i den vardag de är avsedda för. Detta gäller både metoder som STAD varit med och utvecklat och metoder som utvecklats av andra aktörer.

I den här rapporten ställs frågan: *Påverkas unga vuxna i sin alkoholkonsumtion efter att ha besökt webbplatsen Alkoholprofilen?*

Sammanfattning

Personlig återkoppling på ens vanor har i olika sammanhang varit ett enkelt sätt att göra människor uppmärksamma på deras, ibland ohälsosamma, beteenden. Att relatera sin alkoholkonsumtion till en passande normgrupp tillför dimensionen att man kan jämföra sitt eget beteende med andras i liknande situation. Alkoholprofilen lanserades på Internet 2003 av Alkoholkommittén som ett led i dess satsning på information och opinionsbildning. I Alkoholprofilen tillhandahålls s.k. normativ återkoppling på egenrapporterade alkoholvanor, med tillägget att deltagarnas egen inställning till sina alkoholvanor tas i beaktande vid utformningen av återkopplingen. Webbplatsen har legat uppe sedan dess och attraherade inom några månader efter lanseringen hundratusentals besökare.

Genom att upprepa en redan gjord tvärsnittsundersökning med surveypaneler kunde denna studie läggas upp som ett kvasiexperimentellt försök. Den huvudsakliga frågeställningen som studien avsåg att svara på var om personer som hade besökt Alkoholprofilen drack mindre alkohol än personer som inte hade besökt Alkoholprofilen. Personer som 2004 hade deltagit i studien blev åter tillfrågade 2005. Genom att använda samma frågor kunde tre grupper av internetanvändare identifieras och jämföras: grupp I, som redan 2004 hade gjort Alkoholprofilen, grupp II, som inte hade gjort Alkoholprofilen år 2004 men som vid den andra mätningen år 2005 hade gjort den, och grupp III som inte hade gjort Alkoholprofilen år 2004 och inte heller hade gjort den 2005. Studiegruppen bestod av totalt 1414 personer.

De tydligaste resultaten av studien var att Alkoholprofilen i högre grad attraherade personer som funderade på att ändra sina alkoholvanor, än personer som var nöjda med sina vanor. Någon tydlig effekt av Alkoholprofilen på konsumtionsvanorna kunde inte upptäckas. Begränsningar i studien är att undersökningsdeltagarna var självselektade till de olika betingelserna och att perioden som konsumtionsuppgifterna gällde var lång.

Inledning

Under november 2003 lanserade den statliga Alkoholkommittén en webbplats, Alkoholprofilen (www.alkoholprofilen.se), med syftet att unga vuxna skulle ges möjlighet att testa sina alkoholvanor och få direkt återkoppling. Att ge kort, normativ återkoppling på ens alkoholvanor har i tidigare studier visat sig vara en lovande metod för att minska riskfyllt drickande. Metoden är även lätt att administrera och har hög acceptans hos målgruppen. Alkoholprofilen är ett försök att dra nytta av de resultat som tidigare försök har gett, men också att komplettera återkopplingen med att beakta besökarnas egen inställning till sina vanor. Medan den normativa återkopplingen på konsumtionsvanor är oberoende av besökarens inställning så ger Alkoholprofilen en mer personlig rekommendation för fortsättning. Alkoholprofilen frågar alltså besökarna både om konsumtionsvanor och andra objektiva fakta men också om hur besökaren ser på sin situation, för att kunna ge en återkoppling som ökar besökarens intresse för förändring. Alkoholkommitténs målsättning med Alkoholprofilen var att webbplatsen skulle vara en kommunikativ kunskapsbärare.

Motivation till förändring

Forskning och praktik runt förändring av livsstilsbeteenden har de senaste åren inriktat sig mer och mer på frågan om motivation. James Prochaska och Carlo DiClemente formulerade i början av 1980-talet en stadieförändringsmodell som varit en viktig utgångspunkt för många behandlingar och forskningsprojekt. I stadieförändringsmodellen (eng. Transtheoretical Stages of Change-model) beskrivs sex tänkta stadier som en individ kan befinna sig i med avseende på förändring av ett särskilt beteende, t.ex. alkoholkonsumtion. Stadierna benämns på svenska *Före begrundan*, *Begrundan*, *Förberedelse*, *Förändring*, *Vidmakthållande* och *Återfall*. Det är viktigt att poängtera att det är en teoretisk modell som inte beskriver en deterministisk utveckling hos alla, utan snarare ger förslag på positioner som individer kan ha i relation till en (livsstils)fråga. Modellen beskrivs ofta i en cyklisk figur och ett av dess huvudsakliga värden är att den hjälper professionella i vården hur de kan relatera till klienter, i en särskild fråga. För vissa kan modellen hjälpa till att ge ett svar på frågan ”*Varför gör inte klienten som jag säger?*”. Modellen har omarbetats och till viss del ersatts av andra sätt att formulera frågan om motivation, men dess avgörande värde för att belysa motivationens betydelse är det få som ifrågasätter.

I Alkoholprofilen är besökarens motivation till förändring en viktig faktor, den rekommendation som ges skall korrespondera till den position för förändring som besökaren verkar befinna sig i just då. Tanken är att en rekommendation till förändring bara kan få fäste om det redan innan finns tankar hos besökaren som lagt grunden för en faktisk förändring. Är besökaren inte det minsta beredd på en förändring ska i stället rekommendationen handla om att börja fundera, dvs. göra sig beredd. Besökare som inte har funderat så mycket på sin konsumtion, ännu mindre ser den som ett problem, kan bli avskräckta från en förändring om hon/han möts av ett budskap som ligger för långt ifrån den position de själva har. Samtidigt bör en person som redan har kommit långt i sina förberedelser för en förändring få hjälp att omsätta ett beslut till handling, för att inte förändringsprocessen ska stanna av.

Att utifrån en teoretisk modell skapa förståeliga och användbara begrepp som går att mäta och räkna på är en grannliga uppgift. I Alkoholprofilen görs ett försök att operationalisera motivationsstatus genom att besökarna presenteras med åtta påståenden och ombeds att välja det som bäst stämmer in på just henne/honom. Påståendena är avsedda att reflektera en spännvidd i förändringsbenägenhet som kan finnas hos den unga normalbefolkningen, men med en tyngdpunkt på de tidiga stadierna. De åtta påståendena avser alltså att i första hand

skilja på besökare som redan har funderat på förändring, och kanske har påbörjat ett förändringsarbete, från dem som inte har funderat på att förändra sin alkoholkonsumtion. Att just åtta alternativa påståenden har valts för att mäta förändringsbenägenhet är en avvägning mellan att å ena sidan ha så många alternativ att de flesta besökare kan hitta ett som stämmer på just dem, å andra sidan ha tillräckligt få för att en differentiering mellan alternativen ska vara meningsfull.

Alkoholprofilen på nätet

Alkoholprofilen består av 13 steg där besökarna börjar med att svara på frågor om man över huvud taget dricker alkohol samt hur nöjd man är med sina alkoholvanor. För de som dricker alkohol följer flera frågor om konsumtionsvanor och om man har fått negativa konsekvenser av sin konsumtion. Frågorna om konsumtion är uppdelade i tre tidsperioder; när man började dricka alkohol, de senaste tre månaderna och den period i livet när man drack mest. Dessutom är konsumtionsfrågorna uppdelade på så sätt att både mängden som krävdes för lätt påverkan och mängden som krävdes för berusning under respektive tidsperiod efterfrågas. Denna uppdelning av frågorna är gjord för att man av konsumtionssvaren både ska kunna få indikation om ursprunglig tolerans för alkohol och även se om toleransen har utvecklats över tid. De tretton stegen avslutas med frågor om alkoholproblem har varit aktuellt i familjen samt ålder och kön på deltagaren.

Efter de tretton stegen sammanställs svaren man har gett till en personlig alkoholprofil, i form av dels en skriftlig återkoppling på konsumtion, tolerans, motivation och ärftlighet, dels förslag på hur besökaren kan gå vidare. Profilen är sammansatt i en mängd (totalt ca 3000) olika varianter, och utseendet beror på hur kombinationen av ens svar på alla tidigare frågor ser ut. Risken för problem bedöms tillsammans med hur uppmärksam man är på riskerna med sin konsumtion. Exempelvis får personer med en hög risk som dessutom uppger en medvetenhet och vilja till förändring en tydligare rekommendation att dra ned på drickandet, än vad personer med samma risk men lägre motivationsgrad får. Alla profiler avslutas med ett erbjudande om att läsa mer om olika aspekter av alkohol, och sedan ytterligare ett erbjudande om att få adresser till vart man kan vända sig för en personlig kontakt. Dessa erbjudanden ges i form av en enkel webblänk som vecklas ut, inte helt olikt s.k. rullgardinsmenyer. Exempel på hur frågorna på webbplatsen ser ut, och hur den personliga profilen kan se ut, ges i bilaga I.

Webbplatsen lanserades med en bred massmediakampanj och fick snabbt många besökare. Under de första 9 månaderna noterades mer än en halv miljon unika träffar, en siffra som under det andra året steg till mer än en miljon. Utrednings- och statistikkontoret (USK) publicerade 2004 en rapport om Alkoholprofilen, baserad på webbadministrerade enkäter till ca 2000 unga vuxna. Där redovisas bland annat hur stor andel som dels kände till, dels hade besökt Alkoholprofilen och även enkla samband mellan olika variabler.

Design och frågeställningar

Föreliggande rapport redovisar resultaten av en uppföljning av den första enkätstudien. Uppföljningen genomfördes 2005 med likadana webbenkäter som i den första studien och vände sig till de individer som hade deltagit i första omgången. Således var det möjligt att jämföra deltagarnas svar i den första enkäten (2004) med svaren i den andra enkäten (2005).

Undersökningen designades som ett kvasiexperiment där deltagarnas egna val om, och i så fall när, man besökte webbplatsen avgjorde vilken av tre grupper man tillhörde. Insatsen som testades, experimentvariabeln, var således "Deltagande i alkoholprofilen". Den variabeln hade tre lägen, som beskrivs nedan. Den huvudsakliga frågeställningen var om personer som gjort

Alkoholprofilen, d.v.s. fullföljt de 13 stegen och tagit del av den personliga profilen, dricker mindre alkohol än personer som inte gjort Alkoholprofilen. Undersökningen designades så att det 2005 fanns tre grupper som kunde jämföras:

- I. Gruppen som redan 2004 hade gjort Alkoholprofilen.
- II. Gruppen som inte hade gjort Alkoholprofilen år 2004 men som vid den andra mätningen år 2005 hade gjort den.
- III. Gruppen som inte hade gjort Alkoholprofilen år 2004 och inte heller hade gjort den 2005.

Den ideala hypotesen är att om Alkoholprofilen påverkar deltagarnas alkoholvanor så skulle dryckesvanorna för grupp II gå ned från 2004 till 2005, medan konsumtionen i grupperna I och III skulle vara opåverkad. Eventuell påverkan på grupp I skulle redan ha märkts medan grupp III var opåverkade under tiden för studien. I praktiken kan man räkna med att alla tre grupperna ändrar sina alkoholvanor, av en mängd orsaker, men förhoppningen var att en effekt av Alkoholprofilen, så kallad interventionseffekt, skulle synas i de statistiska analyserna av datamaterialet. I denna studie antogs att om ett besök på webbplatsen skulle leda till beteendeförändring, så skulle denna ske inom några månader efter besöket. Ett annat antagande är att upprepade besök på webbplatsen inte skulle leda till en större påverkan än om man hade besökt webbplatsen bara en gång.

Andra frågeställningar är om dryckesmönstret, d.v.s. på vilket sätt man dricker, påverkas av om man har gjort Alkoholprofilen; om alkoholproblem i familjen påverkar ens intresse för Alkoholprofilen och eventuell effekt av den samt om det finns samband mellan deltagarnas motivation till förändring och beteende. Skillnader mellan kvinnor och män är även av intresse.

Metod

Två separata undersökningsföretag, SIFO och NFO Intratest, hade 2004 fått i uppdrag att genomföra webbaserade enkätundersökningar med tusen deltagare var. År 2005 fick samma företag ett nytt uppdrag att upprepa mätningen med en i stort sett likadan enkät som den första. Frågeformuläret, med 16 frågor, bestod av bland annat av AUDIT-formulärets 6 första frågor, som handlar om konsumtion och konsekvenser, och även frågor om man har gjort Alkoholprofilen, om man har alkoholproblem i familjen och vilken motivation till förändring man har. Hela frågeformuläret, i 2005 års version, återfinns längst bak i rapporten (bilaga II). Studien är anmäld till Etikprövningsnämnden i Stockholm, dnr 2005/205-31, som bedömde att studien inte omfattas av etikprövningslagen.

Deltagare

År 2004 erbjöds 2000 unga vuxna i åldrarna 18-25 år att delta i en undersökning och alla dessa fick ett förnyat erbjudande i uppföljningsmätningen 2005. Alla deltagare var sedan tidigare med i undersökningsföretagens s.k. webbpaneler och informerades om syftet med undersökningen samt gav sitt samtycke till att delta. Ingen särskild ersättning utgick för deltagandet, men företagen hade lotter som uppmuntran för deltagande i sina undersökningar. Hälften av deltagarna rekryterades från SIFOs Orvestoundesökning, och blev utvalda mot bakgrund av att de tillhörde åldersgruppen och hade tillgång till Internet. Den andra hälften av deltagarna kom från NFO Infratest som sedan 1999 har en bred Internetpanel, baserad på urval till telefonundersökningar. För att vara aktuell i deras Internetpanel ska man ha tillgång

till Internet och använda e-post minst en gång i veckan. Båda panelerna bygger således på riksrepresentativa urval där en förutsättning för att vara med i webbpanelerna är att man använder Internet. Populationen för denna studie är unga vuxna med tillgång till Internet. I den rapport som USK sammanställde efter det första mättillfället framgår att urvalet är tänkt att spegla fördelningen i riket med avseende på kön, ålder, hushållssituation, geografi.

Vid 2004 års datainsamling fanns 2104 personer med. Svarsfrekvensen vid enkäten 2005 var 71% vilket betyder att studiegruppen består av 1414 kompletta svar. Medianåldern bland dessa var år 2005 24 år, 51% var födda 1981 eller tidigare och fördelningen mellan könen var jämn över alla åldrar. Sjuttio procent av deltagarna var studerande. Tabell 1 visar hur olika karakteristika är fördelade över könen och totalt.

Tabell 1. Karakteristik över deltagarna i studien. Deltagarna redovisas fördelade på kön och totalt med procentandelar (%) och antal (N) inom respektive kategori.

		Kvinnor (n = 797)		Män (n = 617)		Alla (n = 1414)	
		%	Antal	%	Antal	%	Antal
Civilstånd	<i>Gift/Sambo</i>	37	291	20	122	29	413
	<i>Ensamstående</i>	28	222	41	255	34	477
	<i>Kvarboende</i>	29	230	33	206	31	436
	<i>Annat</i>	6	54	6	34	6	88
Syssetsättning	<i>Studerar</i>	67	530	62	385	65	915
	<i>Arbetar</i>	24	191	30	182	27	373
	<i>Annat</i>	9	76	8	50	8	126
Dricker alkohol	<i>Nej</i>	7	56	9	54	8	110
	<i>Ja</i>	93	741	91	563	92	1304
Typkonsumtion*	<i>0-2 glas</i>	20	149	13	73	17	222
	<i>3-4 glas</i>	36	268	22	124	30	392
	<i>5-6 glas</i>	33	244	28	159	31	403
	<i>7-9 glas</i>	9	66	25	142	16	208
	<i>10 glas eller mer</i>	2	13	12	65	6	78
Berusningsdrickande*	<i>Aldrig</i>	13	93	5	28	9	121
	<i>Någon enstaka gång för länge sedan</i>	22	165	10	58	17	223
	<i>Mer sällan än varje månad</i>	37	276	33	188	35	464
	<i>Varje månad</i>	23	171	39	218	30	389
	<i>Varje vecka</i>	5	33	12	69	8	102

* Procent av alkoholkonsumenterna

Bortfall

Det totala bortfallet mellan år 2004 och 2005 var 29%. Sett från respektive kön föll 27% av kvinnorna och 35% av männen bort. Av dem som deltog i undersökningen 2004 var 54% kvinnor, vid uppföljningen 2005 var andelen 56%. Inga betydande ålderskillnader förelåg mellan bortfallsgruppen (m= 22.2 år) och studiegruppen (m= 21.8 år), dock uppvisade 18 och 19-åringarna (personer födda 1985 och 1986) ett högre bortfall (41%), jämfört med övriga åldersgrupper (28%). Det var ingen betydande skillnad i sysselsättning (studerar, arbetar, arbetssökande) mellan studiegruppen och bortfallsgruppen.

Det förelåg inga signifikanta skillnader i konsumtionsmönster mellan deltagargruppen och bortfallsgruppen, inte heller när hänsyn tagits till ålder och kön.

Analysmetoder

Logistisk regressionsanalys har använts för dikotoma utfall. Kontinuerliga utfallsvariabler har prövats med multipel regression och skillnader i medelvärde har prövats med T-test.

Resultat

Utifrån den huvudsakliga frågeställningen fördelade sig deltagarna enligt följande:

Grupp I (hade testat alkoholprofilen 2004): 412 stycken (29.1%)

Grupp II (Testade Alkoholprofilen mellan 2004 och 2005): 180 stycken (12.7%)

Grupp III (hade aldrig testat Alkoholprofilen): 822 stycken (58.1%)

Kön

Kvinnorna är underrepresenterade bland besökarna på Alkoholprofilen. Av samtliga kvinnor i studien hade 36%, jämfört med 49% av männen, någon gång besökt Alkoholprofilen, $\text{Chi}^2_{(1)} = 23.7$, $p < .01$. Skillnaderna mellan könen finns i grupperna I och III, medan grupp II är jämnt fördelad.

Ålder

Åldersvariabeln har i analyserna dikotomiserats så att deltagarna vid den första mätningen 2004 var upp till och med 20 år (den yngre gruppen) eller 21 år och äldre (den äldre gruppen). Bland de yngre deltagarna är 60.1% kvinnor medan andelen kvinnor bland de äldre deltagarna är 55.1%. Skillnaden är dock inte statistiskt signifikant, $\text{Chi}^2_{(1)} = 2.7$, $p = .1$.

De två ålderskategorierna fördelade sig nästan jämnt över de tre betingelserna (grupperna I, II och III), $\text{Chi}^2_{(2)} = 5.4$, $p = .07$. De yngre är något underrepresenterade bland Alkoholprofilens tidiga besökare (grupp I). Fördelningen i grupp I var 24.9% av de yngre mot 30.6% av de äldre. I grupp II var de yngre tvärtom något överrepresenterade, 15.1% mot 11.9% av de äldre. I gruppen som aldrig hade besökt Alkoholprofilen var det minst skillnad, 60.1% av de yngre mot 57.5% av de äldre.

Alkoholproblem i familjen

På frågan om det finns någon släkting som *har eller har haft alkoholproblem* svarar år 2005 en något större andel av kvinnorna "Ja". Skillnaden, 33% för kvinnor respektive 27% för män är signifikant, $\text{Chi}^2_{(1)} = 5.7$, $p = .02$. Frågan ställdes inte år 2004. Däremot fanns det ingen skillnad mellan att ha alkoholproblem i släkten och att ha besökt Alkoholprofilen.

Alkoholvanor och intresse för Alkoholprofilen

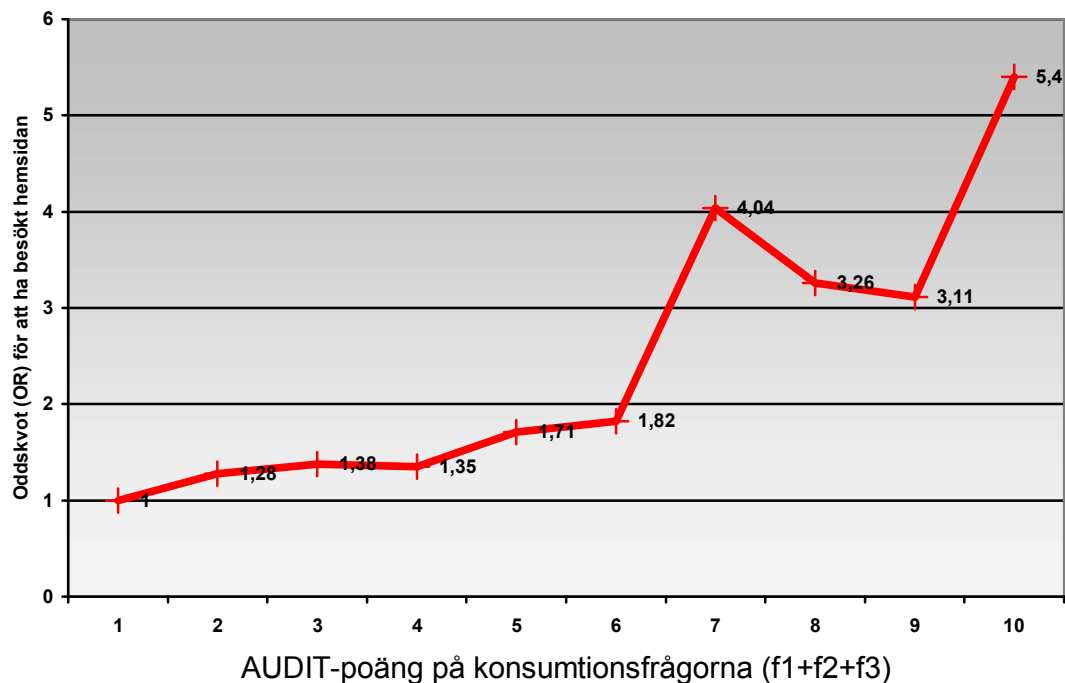
Vid den andra mätningen 2005 hade sammanlagt 42% av deltagarna i studien testat sina vanor och fått återkoppling på Alkoholprofilen, antingen under 2004 eller 2005. De som ofta drack alkohol hade i större utsträckning tagit del av Alkoholprofilen än de som drack mer sällan. Av dem som 2005 drack alkohol 2-3 gånger i veckan var det 55% som hade gjort Alkoholprofilen, jämfört med 36% i gruppen som drack alkohol 1 gång/månad eller mer sällan. Uttryckt i oddskvot så var chansen dubbelt så stor att personer i den förra gruppen hade gjort Alkoholprofilen, jämfört med personer i den senare (OR 2.25, $p < .001$).

Vad gäller intensitet i drickandet är trenden ännu tydligare; ju mer deltagarna uppger att de dricker vid ett typiskt alkoholtillfälle 2005, desto mer troligt var det att de hade gjort Alkoholprofilen. De signifikanta ($p < .001$) oddskvoterna för att ha gjort Alkoholprofilen varierade från 1.51 (3-4 glas/gång) till 2.97 (10 glas eller mer/gång) jämfört med referensgruppen som var de som vanligtvis drack 0-2 glas/gång. För variabeln berusningsfrekvens, dvs. hur ofta man dricker 6 standardglas eller mer, gäller samma trend. Att berusa sig varje vecka var vid mätningen 2005 associerat med en 3.40 ($p < .001$) gånger

starkare benägenhet att ha besökt Alkoholprofilen jämfört med om man aldrig berusade sig, för dem som berusade sig varje månad var oddskvoten 2.31 ($p < .001$).

Skillnaderna mellan könen var också signifikant, männen var mer benägna att ha gjort Alkoholprofilen än kvinnorna, (OR 1.67, $p < .001$). Sambanden mellan alkoholvanor och benägenhet att ha besökt Alkoholprofilen var dock likadana för män och för kvinnor. Någon signifikant interaktionseffekt mellan kön och alkoholvanor fanns alltså inte.

Ett sammantaget mått på konsumtion är att addera poängen för de tre första frågorna i AUDIT-formuläret, dvs. frågorna om frekvens, intensitet och berusning, till en summapoäng. Även detta sammanlagda konsumtionsmått är signifikant associerat med sannolikheten att ha besökt hemsidan. Figur 1 visar oddskvoten för att ha besökt hemsidan vid olika konsumtionspoäng och trenden är tydlig, ju mer alkohol man konsumerade vid den andra mätningen 2005, desto mer troligt är det att man har besökt hemsidan.

Figur 1. Sambandet mellan AUDIT-poäng vid olika konsumtionspoäng och könsjusterad oddskvot för att ha besökt hemsidan alkoholprofilen.

Förändring av dryckesvanor mellan åren 2004 och 2005

Frekvens av alkoholkonsumtion över tid

Vid baslinjemätningen 2004 uppgav fler än hälften av deltagarna, 53.5% att de drack alkohol 2-4 gånger per månad. Vid uppföljningen hade andelen ökat till 56.8%. Frågan om hur ofta man dricker alkohol kan uttryckas i AUDIT-poäng (0-4), vilket gör att man får ett enklare mått att räkna med. Efter den transformeringsen ser vi att grupperna II och III i genomsnitt dricker något oftare 2005 jämfört med 2004, medan ökningen för grupp I är försumbar (tabell 2).

Tabell 2. Frekvens av alkoholkonsumtion över tid för tre grupper av deltagare. Medelvärde, standardavvikelse och skillnad mellan 2004 och 2005 för respektive grupp uttryckt i AUDIT-poäng.

Grupp	Antal (n)	2004		2005		Skillnad
		M	Sd	M	Sd	
I	412	1.86	.702	1.89	.727	+0.03
II	180	1.69	.741	1.86	.753	+0.17**
III	822	1.55	.792	1.68	.765	+0.13**

**sign. $p < .01$

I regressionstermer är det associerat med en relativ minskning med 0.10 poäng ($p < .01$) av att tillhöra grupp I, jämfört med de andra grupperna då modellen kontrollerar för effekten av kön, ålder och alkoholproblem i släkten. Att tillhöra grupp I förklarar 7% av förändringen i poäng för samtliga. Även att vara kvinna och att vara äldre är associerat med en relativ minskning i alkoholfrekvens.

Intensitet i alkoholkonsumtion över tid

Ett annat mått på konsumtionen är hur mycket man vanligtvis dricker, de tillfällen man dricker alkohol. Svartalternativen är grupperade från "0-2" glas till "10 glas eller mer" och även denna fråga uttrycks med fördel i AUDIT-poäng, från 0 till maximalt 4. Den enda grupp som har en tydlig förändring mellan år 2004 och 2005 är grupp I, som minskar med 0.17 enheter (tabell 3).

Tabell 3. Intensitet i alkoholkonsumtion över tid för tre grupper av deltagare. Medelvärde, standardavvikelse och skillnad uttryckt i AUDIT-poäng.

Grupp	Antal (n)	2004		2005		Skillnad
		M	Sd	M	Sd	
I	411	1.91	1.14	1.74	1.17	-0.17**
II	180	1.51	1.14	1.52	1.10	+0.01
III	822	1.31	1.13	1.28	1.10	-0.03

**sign. $p < .01$

Regressionsmodellen, justerad för effekt av kön, ålder och alkoholproblem i släkten, visar på en signifikant effekt av att tillhöra grupp I på 0.16 poäng ($p < .01$), vilket förklarar 8% av variationen för samtliga.

Berusningsdrickande över tid

Det tredje konsumtionsmättet som studien har undersökt är hur ofta man dricker sig berusad. Det mått vi har är frågan *Hur ofta dricker du 6 glas eller mer?*, och svartalternativen går från "aldrig" till "varje dag eller nästan varje dag" och AUDIT-poängen sätts även här från 0 till 4. Ingen av de tre grupperna förändras från 2004 till 2005 i nämnvärd utsträckning, se tabell 4.

Tabell 4. Frekvens av berusningsdrickande över tid för tre grupper av deltagare. Medelvärde, standardavvikelse och skillnad uttryckt i AUDIT-poäng.

Grupp	Antal (n)	2004		2005		Skillnad
		M	Sd	M	Sd	
I	411	1.41	0.97	1.39	0.98	+0.02
II	179	1.21	0.94	1.25	0.95	+0.04
III	822	0.93	0.89	0.96	0.91	+0.03

Regressionsmodellen av förändring i berusningsdrickande blir inte signifikant, det finns en tendens till att kvinnor minskar sin berusningsfrekvens men skillnaderna är små. Även här kontrolleras för kön, ålder och alkoholproblem i släkten.

Motivationsstatus

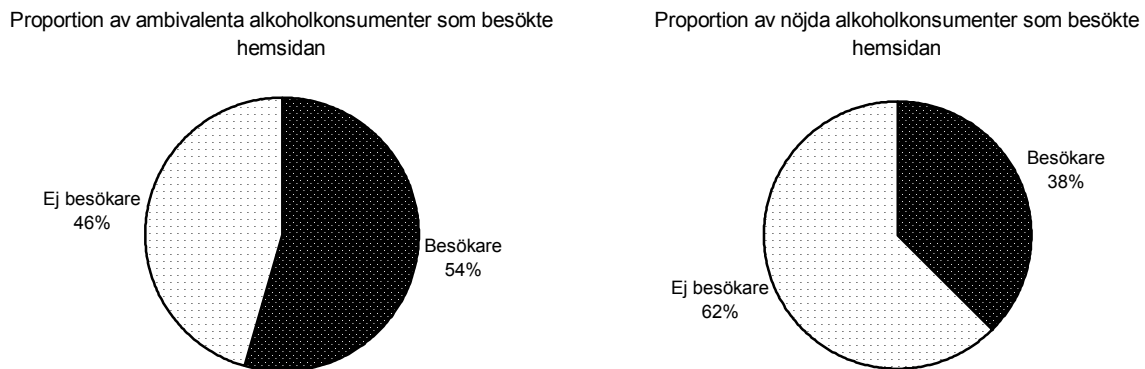
I Alkoholprofilen blir man tillfrågad om hur man tänker runt sina alkoholvanor och i enkätundersökningen fanns en liknande fråga med, ”Vad tycker du själv om dina alkoholvanor?” se tabell 5. Respondenterna fick välja mellan åtta svarsalternativ som avsåg att i stigande grad mäta motivation till förändring. I ett försök att kategorisera svaren har vi betraktat de tre första svarsalternativen som ”Nöjd” och de nästföljande alternativen som ”Ambivalent”. I båda mätningarna svarar tre av fyra att de är nöjda med sina alkoholvanor, det är dock noterbart att 22.6% ändrar sin motivationsstatus mellan gångerna, 11.1% går från ”Nöjd” till ”Ambivalent” och 11.5% går från ” Ambivalent” till ”Nöjd”.

Tabell 5. Fråga om motivation till förändring av alkoholvanor, med svarsalternativ *Vad tycker du själv om dina alkoholvanor, sett till de senaste 12 månaderna? Det är meningen att du ska välja ett alternativ. Kanske stämmer flera in på dig. Välj då det som stämmer in allra mest*

Svarsalternativ	Kategorisering
1. Faktum är att jag aldrig funderar över mina alkoholvanor	Nöjd
2. Jag antar att jag dricker som dom flesta	
3. Jag är nöjd med hur jag dricker	
4. Jag är nöjd ibland och missnöjd ibland.	Ambivalent
5. Då och då funderar jag på mina alkoholvanor	
6. Jag tycker att det är en viktig fråga och vill ta reda på mer	
7. Nej, jag är nog inte särskilt nöjd med mitt drickande	
8. Jag är rätt så bekymrad över hur mycket jag dricker	

Motivationsstatus och intresse för Alkoholprofilen

Bland dem som var ambivalent inställda till sin alkoholkonsumtion år 2005 hade 54.3% testat sina vanor, medan det bland dem som var nöjda var 37.8% som hade testat sig. Uttryckt i oddskvot så var det 1.9 gånger mer troligt att de "Ambivalenta" hade testat Alkoholprofilen ($p < .05$, korrigerat för kön) jämfört med de "Nöjda", se figur 2.

Figur 2. Proportionerna av besökare till Alkoholprofilen bland dem som skattat sig "Ambivalenta" respektive "Nöjda" med sina alkoholvanor.

Motivationsstatus och alkoholvanor

Motivationsstatus är också associerat till alkoholvanor, konsumtionspoängen, dvs den sammanlagda poängen på AUDIT-frågorna 1, 2 och 3, var signifikant högre ($p < .001$) för dem som svarade "Ambivalent" jämfört med dem som svarade "Nöjd" vid 2005 års mätning. Skillnaden var drygt 2 poäng, 3.82 p jämfört med 5.90 p, och motsvarar 0.96 standardavvikelse (viktad SD = 2.16). Uttryckt i en regressionsmodell svarar motivationsstatus för 22% av skillnaderna i AUDIT-poäng för konsumtion när vi kontrollerar för effekten av kön.

Till viss del predicerade motivationsstatus 2004 den kommande alkoholutvecklingen. De som svarade att de var ambivalenta till sina alkoholvanor sänkte i större utsträckning sin konsumtion, jämfört med dem som var nöjda. Av de ambivalenta besökarna sänkte 41% sin konsumtionspoäng på AUDIT, jämfört med 32% av besökarna som var nöjda.

Någon interaktionseffekt mellan deltagande i alkoholprofilen och motivationsstatus fanns dock inte. Det betyder att utvecklingen av alkoholvanor från år 2004 till år 2005 inte prediceras bättre av att vi tar hänsyn till om de har besökt Alkoholprofilen tillsammans med deras motivationsstatus, än om vi bara beaktar motivationsstatus ensamt.

Kunskap

I Alkoholprofilen tillfrågas man om vilken uppfattning man har om hur dels alkoholproblem i familjen, dels tolerans mot alkohol, påverkar risken att bli beroende. Frågorna är formulerade som påståenden och ska besvaras med "Ja" eller "Nej". Båda påståendena är korrekta vilket gör att om man svarar "Ja" så betraktas ens kunskaper risk för alkoholberoende som högre än om man svarar "Nej". Poängen på denna kunskapsvariabel varierar således mellan noll och två.

I den första mätningen 2004 hade grupp I, dvs. de som redan hade gjort alkoholprofilen, en något högre poäng än grupperna II och III, dock ej signifikant. Vid uppföljningen 2005 hade

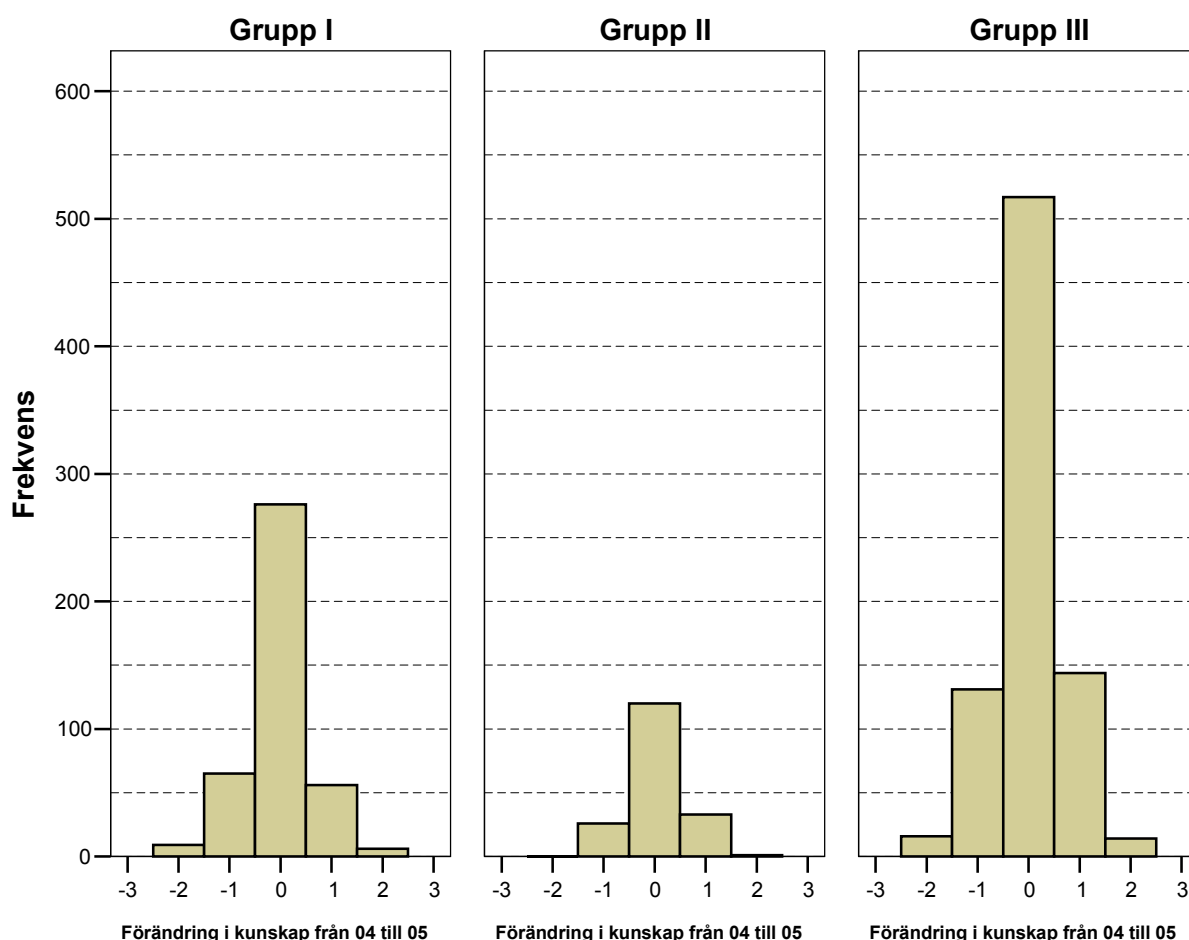
denna lilla skillnad försvunnit, i stället hade grupp II, dvs. de som hade testat sig mellan 2004 och 2005, en något högre poäng. Inte heller denna förändring var dock signifikant.

Tabell 6. Kunskapspoäng för tre grupper av deltagare år 2004 och 2005. Medelvärde, standardavvikelse och skillnad över tid för respektive grupp.

Grupp	Antal (n)	2004		2005		Skillnad
		M	Sd	M	Sd	
I	411	1,63	0,58	1,59	0,64	-0,04
II	179	1,59	0,57	1,64	0,54	0,05
III	822	1,53	0,63	1,54	0,63	0,01

De olika grupperna har således inte någon statistiskt signifikant utveckling av kunskap, i den aspekt som här avses. Regressionsanalys av förändringsvärdet, med kontroll för kön, ålder och alkoholproblem i släkten, blir inte signifikant. Figur 3 illustrerar spridningen av förändringsvärden för de tre grupperna.

Figur 3. Deltagarnas förändring i kunskap om risk för alkoholberoende, mellan år 2004 och 2005, uppdelat på grupptillhörighet. Positiva värden betyder att ens kunskap har ökat mellan år 2004 och 2005, negativa värden att ens kunskap har minskat och värdet noll att ens kunskap är oförändrad. På y-axeln anges antal personer.

Diskussion

Det mest framträdande resultatet i denna studie är att webbplatsen Alkoholprofilen i större utsträckning attraherar personer med riskabla alkoholvanor, än de med måttfull konsumtion. Likaså har de som funderar eller är oroliga över sin alkoholkonsumtion i högre grad testat sina vanor på Alkoholprofilen. Däremot kan vi inte i denna undersökning, utifrån vår frågeställning, se att de som under mätperioden har besökt webbplatsen också skulle ha tagit intryck och ändrat sina vanor.

Det är möjligt att ett intresse för alkoholprofilen speglar ett, i vid mening, intresse för alkohol och alkoholrelaterade frågor mer än det speglar en oro för konsekvenserna av drickandet. Dock är Alkoholprofilen designad så att även personer som är bekväma med sin – alltför höga – alkoholkonsumtion ska kunna få återkoppling som bidrar till förändring. Deltagarnas förändring av sina kunskaper om risker för att bli alkoholberoende ger ingen direkt vägledning i hur beteenderesultaten ska tolkas. De tendenser som framkommer är alltför små för att ligga till grund för tolkning. Ett mer omfattande kunskapstest skulle eventuellt ha bidragit till ökad varians, något som inte var möjligt i denna studie.

Det är noterbart att gruppen som redan hade besökt webbplatsen år 2004 minskade sina alkoholtillfällen och sin typkonsumtion mellan åren 2004 och 2005. Ett sätt att tolka resultatet är att Alkoholprofilen ger en långtidseffekt utan korttidseffekt. Ett mer rimligt tolkningsalternativ, utifrån att grupperna är självselektade, är emellertid att skillnaderna speglar olika typer av alkoholkonsumenter. Att vara en av dem som tidigt besökte Alkoholprofilen samvarierade med en förändring ett år senare, men om det finns ett orsaksförhållande är högst oklart.

En annan förklaring till att vi inte kan se en effekt av besöken på webbplatsen är att mekanismerna runt beteendepåverkan inte låter sig fångas i ett upplägg liknande det som används i denna. En kvasiexperimentell design har betydande begränsningar i intern validitet, dvs. vilka orsakssamband man kan tillåtas att dra slutsatser om. Inte desto mindre har designen fördelar, och valdes för denna studie för att resultaten i möjligaste mån skulle vara generaliserbara. Att de som undrar om sin konsumtion förstärks i sina funderingar är utifrån teorier om motivation till förändring positivt. Det finns i studien resultat som stödjer ambitionen att tillhandahålla relevant och vederhäftig information om alkohol och att presentera strategier för den som vill gå vidare med sina funderingar runt sin egen och andras alkoholkonsumtion.

Till uppföljningsmätningen 2005 tappade studien proportionellt något fler av de yngre deltagarna. Även om det inte påverkar resultaten är det noterbart att deltagarna i åldrarna 18-19 år var svårare att följa upp. Bortfallet har i denna studie redovisats, men någon imputering, dvs. ersättning för bortfallsdata, har inte använts. Imputering brukar i experimentella sammanhang vara ett sätt att minska risken för att överskatta betydelsen av en intervention. I och med att deltagarna är självselektade till de olika grupperna (de tre betingelserna i den oberoende variabeln) bedömdes det som riskabelt att uppskatta information som direkt påverkar den oberoende variabeln. Samtidigt tvingas vi konstatera att bortfallet är något för högt för att vara tillfredsställande.

Andra begränsningar i studien är att tidsperioden är godtyckligt vald, och att mätmetoden är behäftad med osäkerhet. Effekten över tid är svår att uppskatta och att som deltagare i sina svar generalisera sina konsumtionsnivåer över det senaste året gör att intressanta variationer över tid kan förbli oupptäckta. Ett alternativ för att öka den interna validiteten i studien kan

vara att samla in konsumtionsdata vid flera tidpunkter, ett annat kan vara att designa en undersökning med mer kontroll över vilka som ges möjlighet att besöka webbplatsen.

I denna studie är beteendeförändring efter normativ återkoppling i fokus och utvärderingen har försökt att renodla det unika bidrag som Alkoholprofilen skulle kunna tänkas ge. Insatser som Alkoholprofilen kan även utvärderas utifrån andra perspektiv, t.ex. från ett hälsokommunikativt perspektiv.

Finansiering

Studien initierades genom ett uppdrag från Systembolagets fond för alkoholforskning och har finansierats med anslag från den statliga Alkoholkommittén och Systembolagets fond för alkoholforskning.

Bilaga I. Exempel på hur Alkoholprofilen ser ut på Internet.

alkoholprofilen - Netscape

Faktabanken

VÄLKOMMEN

alkoholprofilen

©ALKOHOLKOMMITTÉN

Alla människor är olika, även när det gäller alkohol. Här kan du få ett hum om hur du ligger till, och om hur stor risk det är att just du ska få alkoholproblem. Allt du behöver göra är att svara på 13 frågor, vilket borde ta dig mellan 5 och 10 minuter. Testet är helt anonymt. Inga uppgifter sparas eller analyseras. Det är bara till för att du ska kunna få en bild av dina alkoholvanor. alkoholprofilen är gjord för människor över 18 år. Precis som alkohol, alltså.

Tips! Du får mest ut av testet om du funderar ett litet tag på varje fråga. Om du vill gå tillbaka och ändra ett svar klickar du bara på frågans nummer längst ner.

DÅ BÖRJAR VI!

2

Vad tycker du själv om dina alkoholvervanor?

Det är meningen att du ska välja ett alternativ. Kanske stämmer flera in på dig. Välj då det som stämmer in allra mest.

- Faktum är att jag aldrig funderar över mina alkoholvervanor
- Jag antar att jag dricker som dom flesta
- Jag är nöjd med hur jag dricker
- Jag är nöjd ibland och missnöjd ibland
- Då och då funderar jag på mina alkoholvervanor
- Jag tycker att det är en viktig fråga och vill ta reda på mer
- Nej, jag är nog inte särskilt nöjd med mitt drickande
- Jag är rätt så bekymrad över hur mycket jag dricker

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

10

ÖL (vol%)

CIDER (vol%)

VIN (vol %)

SPRIT (vol%)

Den här frågan är klart svårast att svara på. Försök så gott du kan! Gör så här: Svare genom att dra och släppa glas/flaskor i rutorna. Om du inte har varit med om det som beskrivs lämnar du rutan tom.

1 De första fem gångerna du drack alkohol.

2 De senaste tre månaderna som du druckit.

3 Den period i livet när du drack som mest.

A Hur mycket drack du innan du kände av alkoholen?

B Hur mycket alkohol krävdes för att du skulle bli yr i bollen och börja sluddra?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13

11

ÖL (vol%)

CIDER (vol%)

VIN (vol %)

SPRIT (vol%)

Den här frågan består av två delar. Här kommer den första delfrågan:

Ta det vanligaste tillfället, när du dricker som du brukar - hur mycket dricker du då?

Hur många sådana tillfällen har du haft den senaste månaden?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13

11

ÖL (vol%)

CIDER (vol%)

VIN (vol %)

SPRIT (vol%)

Nu kommer den andra delen av frågan!

Ta det tillfälle när du dricker som allra mest.
Hur mycket dricker du då?

Hur många sådana tillfällen har du haft
den senaste månaden?

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30
- 31

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13

Din alkoholprofil

eller 0-9 glas/vecka för kvinnor. Med "glas" menas en liten starköl, en stor mellanöl, ett glas vin eller en drink med 4 cl sprit. Den nivån anses innebära mycket små risker för problem. Men det blir ju lite yxigt när man generaliserar så här. Det kan finnas folk som befinner sig i den låga nivån men dricker alla sina 14 glas på en gång. Då är det betydligt mer riskfyllt än att dricka 15 glas utspritt. Om man vill ha ett problemfritt liv med alkohol är det just fyllan man ska undvika. För dig har det kanske mindre betydelse eftersom du inte tycks bli berusad så ofta.

Dina svar tyder också på att du har hög tolerans mot alkohol. Om det stämmer är du en person som tål mer alkohol än dom flesta andra. (Just frågan om tolerans är det här testets krångligaste fråga. Om du inte känner igen dig i resultatet får du gärna pröva igen.) Om man är en person som tål mer alkohol än andra betyder det att man har en kortare väg att vandra innan man blir beröende.

Att ta ett glas vin till middagen är inget som påverkar

← Gör testet igen

SPRID
VIDARE!

Skicka till många!

Alla du bryr dig om borde också
göra alkoholprofilen.

Skicka

Arv

Toleransnivå

Vad är beroende?

Tjejer & killar

Lågriskkonsumtion

► Hur ändras beteendet?

Alkohol och lanörningar

Allt dricka mindre

Alkohol och trafik

Alkohol och graviditet

Det sociala livet

Alkohol och hälsan

Varningssignaler

Hög konsumtion

Jämförande statistik

Här kan man få hjälp

Testets upphovsman

Kontakt

Faktabanken

Hur alkohol ändrar beteendet

Om man går in på en svensk bar en fredagsnatt är det troligt att dom flesta man möter har en promillehalt på över 0,8. Men det finns forskning som visar att man mår som bäst innan man överstiger 0,55 promille.

Missotaget vi ofta gör är att tro att vi ska få ännu roligare om vi dricker ännu mer, trots att det tidigare i historien har visat sig felaktigt. Här kan du se hur man känner sig vid olika promilletal. Detta gäller bara för personer med normal toleransnivå. Om man har förhöjd tolerans krävs det högre promilletal, man måste alltså dricka mer för att det ska få samma effekt. Och om man har utvecklat alkoholism kan det till slut gå åt andra hållet, så att man blir kraftigt berusad av nästan ingenting.

0,2-0,3 promille

Du får en ökning av endorfiner. Värme känsla.

Frågeformulär för utvärdering av alkoholprofilen vid uppföljande mätning 2005

Din sysselsättning är ...

- Heltidsanställd
- Deltidsanställd
- Arbetssökande
- Studerande
- Hemarbetande/föräldraledig
- Egen företagare
- Annat

Studerar du på ... (Om studerande)

- Gymnasium teoretiskt program
- Gymnasium praktiskt program
- Komvux
- Universitet/högskola
- Annat

Du är ...

- Gift/samboende
- Ensamstående
- Kvarboende hos föräldrar
- Annat

Följande frågor gäller hur dina alkoholvanor sett ut under de senaste 12 månaderna

Hur ofta dricker du alkohol?

- Aldrig
- 1 gång i månaden eller mer sällan
- 2-4 gånger i månaden
- 2-3 gånger i veckan
- 4 gånger i veckan eller mer

Hur många "glas" dricker du en typisk dag då du dricker alkohol? Med ett "glas" menas t ex: 45 cl folköl, 33 cl starköl, 15 cl vin, 8 cl starkvin, 4 cl sprit

- 0-2 glas
- 3-4 glas
- 5-6 glas
- 7-9 glas
- 10 glas eller fler

Hur ofta dricker du sex sådana "glas" eller mer vid samma tillfälle?

- Aldrig
- Någon enstaka gång för länge sedan
- Mer sällan än en gång per månad
- Varje månad
- Varje vecka
- Varje dag eller nästan varje dag

Har det hänt att du inte kunnat sluta dricka när du väl har satt igång? Vi menar att du exempelvis gick ut för att ta en öl men slutade dricka först när baren stängde.

- Aldrig
- Någon enstaka gång för länge sedan
- Mer sällan än en gång per månad
- Varje månad
- Varje vecka
- Varje dag eller nästan varje dag

Även om du inte dricker alkohol idag, har det hänt under de senaste åren att du inte kunnat sluta dricka när du väl har satt igång? Vi menar att du exempelvis gick ut för att ta en öl men slutade dricka först när baren stängde.

- Aldrig
- Någon enstaka gång för länge sedan
- Mer sällan än en gång per månad
- Varje månad
- Varje vecka

Hur ofta har du låtit bli att göra något du borde ha gjort för att du druckit? Det kan vara något du skulle ha gjort dagen efter; gått till skola, jobb eller liknande.

- Aldrig
- Någon enstaka gång för länge sedan
- Mer sällan än en gång per månad
- Varje månad
- Varje vecka
- Varje dag eller nästan varje dag

Även om du inte dricker alkohol idag, har det hänt under de senaste åren att du har låtit bli att göra något du borde ha gjort för att du druckit? Det kan vara något du skulle ha gjort dagen efter; gått till skola, jobb eller liknande.

- Aldrig
- Någon enstaka gång för länge sedan
- Mer sällan än en gång per månad
- Varje månad
- Varje vecka
- Varje dag eller nästan varje dag

Har det hänt att du har druckit alkohol dagen efter för att komma i balans?

- Aldrig
- Någon enstaka gång för länge sedan
- Mer sällan än en gång per månad
- Varje månad
- Varje vecka

Även om du inte dricker alkohol idag, hände det tidigare att du drack alkohol dagen efter för att komma i balans?

- Aldrig
- Någon enstaka gång för länge sedan
- Mer sällan än en gång per månad
- Varje månad
- Varje vecka

Slut på konsumtionsfrågor 12 mån. Nu följer några andra frågor som vi ber dig ta ställning till.

Tror du att risken att bli beroende ökar om det finns alkoholism i släkten?

- Ja, det stämmer
- Nej, det stämmer inte

Tror du att risken att bli beroende ökar för den som tål att dricka mycket alkohol utan att bli påverkad/berusad?

- Ja, det stämmer
- Nej, det stämmer inte

Vad tycker du själv om dina alkoholvanor, sett till det senaste året? Välj ett alternativ. Kanske stämmer flera in på dig. Välj då det som stämmer bäst.

- Faktum är att jag aldrig funderar över mina alkoholvanor
- Jag antar att jag dricker som de flesta
- Jag är själv nöjd med hur jag dricker
- Jag är nöjd ibland och missnöjd ibland
- Då och då funderar jag på mina alkoholvanor
- Jag tycker att det är en viktig fråga och vill ta reda på mer
- Nej, jag är nog inte särskilt nöjd med mitt drickande
- Jag är rätt så bekymrad över hur mycket jag dricker

Finns det någon i din familj som har, eller har haft, alkoholproblem? Med släkt menar vi syskon, föräldrar, far- och morföräldrar.

- Ja
- Nej
- Vet inte

Har du hört talas om alkoholprofilen förut?

- Ja
- Nej

Har du under de senaste 12 månaderna testat dig själv på alkoholprofilen?

- Ja hela, d.v.s. jag fick också ett svar på testet
- Ja, men bara vissa delar, d.v.s. jag avbröt innan jag fick svaret
- Nej, jag har inte gjort testet under det senaste året men tidigare
- Nej, jag har aldrig gjort testet

När testade du dig på alkoholprofilen första gången?

- Inom de senaste 3 månaderna
- 4 – 6 månader sedan
- 7 – 9 månader sedan
- 10 – 12 månader sedan

Hur många gånger under de senaste 12 månaderna har du testat dig på alkoholprofilen?

- 1 gång
- 2 – 3 gånger
- 4 eller fler gånger

Varför har Du inte testat dig på alkoholprofilen? (de som känner till alkoholprofilen, men ej testat)

- Har gjort alkoholprofilen förut
- Har inte haft tid
- Ej intresserad
- Svårt att fylla i
- Dricker lite eller ingen alkohol
- Övrigt

Varför avbröt du testen innan du fick svaren? (om avbrutit)

- Hade inte tid
- Ej intresserad
- Svårt att fylla i
- Dricker lite! eller ingen alkohol
- Annat

Har du under de senaste 12 månaderna pratat med någon i din närhet(vän/kompis/förälder/ man/hustru/sambo etc.) om innehållet i det svar du fick på alkoholprofilen? (de som testat alkoholprofilen)

- Ja
- Nej

Kan du tänka dig att göra om alkoholprofilen? (de som testat alkoholprofilen)

- Ja
- Nej

Har du bestämt dig för att försöka minska ditt drickande efter det svar du fick på alkoholprofilen? (de som testat alkoholprofilen och fått ett svar)

- Ja
- Nej

Har du kontaktat någon alkohelmottagning eller motsvarande för att få råd eller hjälp med ditt drickande efter det svar du fick på alkoholprofilen? (de som testat alkoholprofilen och fått ett svar)

- Ja
- Nej

Har du tipsat någon vän/kompis om att han/hon borde göra alkoholprofilen? (de som testat alkoholprofilen)

- Ja
- Nej

Annan orsak till att man inte har testat sig i Alkoholprofilen (öppen fråga)

Annan orsak till att man avbröt testet (öppen fråga)

Slut bilaga II.

Förteckning över tidigare utgivna rapporter från STAD

Rapport 1

Rehnman Charlotta, Lindewald Birgitta, Andréasson Sven. En stor stark tack! En studie av legitimationskontroll på restauranger under våren och hösten 1996. STAD-projektet 1996.

Rapport 2

Rehnman Charlotta, Lindewald Birgitta, Andréasson Sven. Servering av alkohol till berusade på Stockholms restauranger. En studie av överservering på restauranger i Stockholm december 1996 - februari 1997. STAD-projektet 1997.

Rapport 3

Wallin Eva, Rehnman Charlotta, Larsson Jörgen. Vad tycker ungdomar om Vägskäl? En fokusgruppsintervjustudie med högstadiel elever om ett alkohol- och drogmaterial för skolan. STAD-projektet 1997.

Rapport 4

Lönnqvist Unda, Rehnman Charlotta, Larsson Jörgen, Wallin Eva, Andréasson Sven. Några folköl är väl inte så farligt.... En studie av legitimationskontroll vid inköpsförsök i livsmedelsaffärer i Stockholm under januari 1998. STAD-projektet 1998.

Rapport 5

Wallin Eva, Rehnman Charlotta. Vykort till tonårsföräldrar. Metod för alkoholförebyggande arbete? STAD-projektet 1998.

Rapport 6

Wallin Eva, Rehnman Charlotta. Konflikter i tonårsfamiljer. En målgruppsanalys med tonårsföräldrar och tonåringar. STAD-projektet 1998.

Rapport 7

Rehnman Charlotta, Wallin Eva, Andréasson Sven. En stor stark II. En studie av legitimationskontroll på restauranger i Stockholm höst/vinter 1998-99. STAD-projektet 1999.

Rapport 8

Wallin Eva, Hjalmarsson Kerstin, Brenemark Thomas, Danielsson Johan. Attityder och uppfattningar om narkotikasituationen på restauranger i Stockholms city. En intervjustudie med dörrvakter, restaurangpersonal och polis. STAD-projektet 1999.

Rapport 9

Wallin Eva, Hjalmarsson Kerstin, Lindewald Birgitta. Serveringsrutiner och policyfrågor. En fokusgruppsintervjustudie med restaurang personal. STADprojektet, 1999.

Rapport 10

Hägglund Elisabet. Idéer om lokala förebyggande insatser mot ungdomsmissbruk i Kista. En intervjuundersökning bland personer verksamma i området. STAD-projektet 2000.

Rapport 11

Rehman Charlotta, Larsson Jörgen. Folkölskampanjen i Vasastan. En intervention riktad till livsmedelshandlare och föräldrar med syfte att begränsa tillgängligheten till folköl för ungdomar. STAD-projektet 2000.

Rapport 12

Rehman Charlotta, Jörgen Larsson. Unga vuxna – dricker mest, langar mest. En fokusgruppsintervjustudie med unga vuxna i åldern 18-25 år. STAD-projektet 2000.

Rapport 13

Wallin Eva. Fem års samverkan – möjligheter och hinder. En intervjustudie med nyckelpersoner från myndigheter och restaurangbransch i Stockholm. STAD-projektet 2001.

Rapport 14

Gripenberg Johanna, Wallin Eva. För full för en öl. En uppföljande studie av servering till berusade gäster på Stockholms restauranger. STAD-projektet 2001.

Rapport 15

Wallin Eva. Befolkningens attityder till alkoholserving på restauranger. STAD-projektet 2001.

Rapport 16

Wallin Eva. En stor stark III. En studie av ungdomars möjligheter att bli serverade starköl på restauranger i Stockholm våren 2001. STAD-projektet 2001.

Rapport 17

Ahnquist Johanna. Hur lätt är det för ungdomar i Åkersberga att få tag i alkohol? STAD-projektet 2001.

Rapport 18

Graffman Katarina, Andréasson Sven. Alkoholprevention i primärvården: En studie om patienters alkoholvanor och inställning till frågor om levnadsvanor i en Stockholmsförort. STAD-projektet 2002.

Rapport 19

Graffman Katarina, Andréasson Sven. Alkoholprevention i primärvården: En studie om patienters alkoholvanor och inställning till frågor om levnadsvanor i Jämtland. STAD-projektet 2002.

Rapport 20

Gripenberg Johanna. Droger på krogen. En kartläggning av narkotikasituationen på Stockholms krogar. STAD-projektet 2002.

Rapport 21

Wallin Eva, Gripenberg Johanna. Dags att gå hem? En uppföljande studie av servering till berusade kroggäster i Stockholm, 2001. STAD-projektet 2002.

Rapport 22

Gripenberg Johanna. Partydroger på Stockholms krogar. En djupintervjustudie med polis, krögare och ordningsvakter. STAD-projektet 2002.

Rapport 23

Sjölund Torbjörn. Förändringar i alkoholrelaterade frågor bland elever som deltagit i kursen *Prime for Life*. STAD-projektet, 2002.

Rapport 24

Wallin Eva. Åldersgränskampanj i Stockholms kommun april 2003. En studie av effekter på alkoholservering på krogen till ungdomar i Skärholmens polisdistrikt. STAD-projektet, 2003.

Rapport 25

Sjölund Torbjörn, Andréasson Sven. *PRIME For Life*, rapport II. Uppföljning av gymnasieelevers och värnpliktigas alkoholvanor fem månader efter genomgången kurs. STAD-projektet, 2004.

Rapport 26

Skärstrand Eva, Andréasson Sven. Steg-för-Steg: En pilotstudie av ett familjeinriktat program för att förebygga problem med alkohol och andra droger hos ungdomar. STAD-projektet, 2004.

Rapport 27

Wallin Eva. En stor stark IV. I vilken utsträckning nekar krogpersonal alkoholservering till minderåriga i Stockholm? En uppföljande studie 2004. STAD-projektet, 2004.

Rapport 28

Skärstrand Eva. Familjeprogrammet Steg-för-Steg. Resultat från baslinjemätning och uppföljning I. STAD, 2005.

Rapport 29

Sjölund, Torbjörn. Effektutvärdering av Alkoholprofilen – ett internetbaserat bedömningsinstrument med personlig återkoppling. STAD, 2006.

Rapporten kan beställas av:

STAD
Crafoords väg 6
113 24 STOCKHOLM
Tel: 08-737 51 50, Fax: 08-737 51 07
Hemsida: www.stad.org

Stockholms läns landsting